
	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה D – תפעול וים	
עמוד 1 מתוך 7	פרק משנה : איכות הסביבה	פרק : בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון : 14/12/2014	מס' הנוהל : D60-06-05-01	שם הנוהל : ביצוע טעינה ופריקת תפזורת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

פרק א' –

ביצוע טעינה ופריקת תפזורת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה : D – תפעול וים	
עמוד 2 מתוך 7	פרק משנה : איכות הסביבה	פרק : בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון : 14/12/2014	מס' הנוהל : D60-06-05-01	שם הנוהל : ביצוע טעינה ופריקת תפוזרת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק זיהום ים

1. כללי

- 1.1. טעינה ופריקה של מטעני צובר יבש בחופנים מתבצעת ברציפי נמל חיפה.
- 1.2. אפשרות טעינה ופריקה של תפוזרת בנמל חיפה קיימת ברציפים הבאים:
 - 1.2.1. נמל הקישון
 - 1.2.2. רציף מרכזי (רציף המיועד בד"כ לאניות נוסעים)
 - 1.2.3. רציף מזרחי
 - 1.2.4. רציף מערבי
- 1.3. הנמל ממוקם בלב העיר חיפה ובעת טעינה ופריקה של מטעני צובר יבש, כאשר כיוון הרוח הינו לעבר אזורים מאוכלסים, עלולה לגלוש השפעת הפעילות אל מעבר לגדר הנמל.
- 1.4. החברה ועובדיה ינקטו באופן מתמשך בצעדים ובאמצעים הדרושים לזיהוי ולמניעה של אירועי אבק בעת טעינה ופריקה של מטעני צובר יבש.
- 1.5. הוראות נוהל זה באות להוסיף על כל תקנות ונהלי הבטיחות האחרים שבתוקף.
- 1.6. הנוהל מיועד לעובדי החברה ומשתמשיה, ומטרתו שמירה על איכות הסביבה ומניעת זיהום סביבתי.
- 1.7. אין באמור בנוהל זה כדי לגרוע מהוראת כל דין, לרבות דיני הגנת הסביבה והוראות מכוח סעיף 41 לחוק אוויר נקי, אשר יגברו בכל מקרה של סתירה.

2. מטרה

- 2.1. להסדיר עבודה באניות תפוזרת בנמל ולמנוע אירועי אבק זיהום ים, ככל האפשר, תוך מזעור פגיעה בעבודה התפעולית.
- 2.2. להנהיג סדרי עבודה ברציפי הנמל למניעת אירועי אבק זיהום ים, ככל האפשר.
- 2.3. למזער, ככל האפשר, את הנזקים הכלכליים הנגרמים כתוצאה מאובדן חומר.

3. הגדרות ומושגים

מושג	הסבר
אבק נראה לעין	אבק הנוצר בתחום העסק, לרבות אזורי פריקה וטעינה, ומזוהה על ידי אדם או אמצעי ניטור.
צובר יבש	חומר רגיש למים, המובל בין באריזה ובין שלא, כגון: דגנים בתפוזרת, תערובות שונות, דשנים, גבס וכדומה.
משתמש	אדם/גוף מקרב קהילת הסחר הימי, שותף לפעילות התפעולית בנמל (סוכן אניה, חברת תובלה על נהגיה, עמיל מכס וכדומה).
מתו"ת (מרכז תיאום ותכנון)	גוף נמלי המתכנן את העבודה התפעולית בנמל, ובכלל זה מיקום האניות ברציפים, הקצאת ידיים תפעוליות ומנופים, לצורך פעולות טעינה/פריקת מטענים.
אירוע אבק	אבק הנראה לעין אשר יצא מגבולות העסק וגרם או עלול לגרום לנזק או למטרד.
זיהום ים	אירוע, שהינו בשליטתה המלאה של החברה, שכתוצאה ממנו מוטל לים חומר בניגוד לדין.
חומר מוצק בצובר	חומר מוצק, המשונע או המאוחסן ללא אריזת ביניים כשהוא בתפוזרת ואינו ארוז.

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה : D – תפעול וים	
עמוד 3 מתוך 7	פרק משנה : איכות הסביבה	פרק : בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון : 14/12/2014	מס' הנוהל : D60-06-05-01	שם הנוהל : ביצוע טעינה ופריקת תפוזרת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

אמצעי ניטור	אמצעי לניטור איכות האוויר כפי שאושר ע"י המשרד להגנת הסביבה.
מנהל עבודה	מני"ע אניה/מ"מ מני"ע אניה.
יד תפעולית	צוות עובדים המוקצה לביצוע משימה תפעולית נתונה, לדוגמא- צוות הפורק וטוען מטען תפוזרת מהאניה ואליה.

4. נספחים ומסמכים ישימים

4.1. נספחים

מס' נספח	שם נספח	קישור
נספח א'	רשימת חומרים מסוכנים בצובר	D60-06-05-01_01
נספח ב'	הנחיות עבודה למפעיל עגורן ולמפעיל דחפור/מחפר בעבודת תפוזרת בחופנים	D60-06-05-01_02
נספח ג'	הנחיות לנהג משאית	D60-06-05-01_03
נספח ד'	הנחיות עבודה למני"ע אניה בטעינה/פריקה של אנית תפוזרת	D60-06-05-01_04

4.2. מסמכים ישימים

- 4.2.1. נוהל בדיקת גזים באניות, מס' DD60-02-05.
- 4.2.2. תקנות התעבורה, התשכ"א-1961.
- 4.2.3. תקנות שירותי הובלה, התשס"א-2001.
- 4.2.4. הוראות המשרד להגנת הסביבה למניעה וצמצום של זיהום האוויר ממערך הפריקה והטעינה של חומר בצובר.

5. שיטה

5.1. אחריות

- 5.1.1. רמ"ח/ר' אגף תפעול
אחראי לוודא ביצוע הוראות נוהל זה.
- 5.1.2. מתו"ת
א. לשבץ אניות תפוזרת ברציפי הנמל בהתאם לכללים שיפורטו בנוהל זה.
ב. למסור הודעה לצוות חירום, לרמ"ח/ר' אגף תפעול או רנ"ף תפעול על תחילת עבודה באניה עם סוג מטען שמופיע ברשימת חומרים מסוכנים בצובר, כאמור בנוהל חטיבתי לבדיקת גזים באניות, מס' DD60-02-05. רשימת חומרים מסוכנים בצובר, ראה [נספח א'](#).

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה: D – תפעול וים	
עמוד 4 מתוך 7	פרק משנה: איכות הסביבה	פרק: בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון: 14/12/2014	מס' הנוהל: D60-06-05-01	שם הנוהל: ביצוע טעינה ופריקת תפוזרת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

5.1.3. מנהל עבודה (מנ"ע) אניה

- א. לוודא הגעת צוות חירום לביצוע בדיקת גזים בספנת אניה עם סוג מטען שמופיע ברשימת חומרים מסוכנים בצובר, טרם כניסה מתוכננת של עובדים לבטן אניה בעת פתיחת ספנה.
- ב. לתפעל אניות תפוזרת, תוך צמצום מטרדי זיהום אוויר וזיהום ים הנובעים ממפגעי אבק.
- ג. לוודא כי עבודה באניות תפוזרת ברציפי הנמל מתנהלת בהתאם לנוהל זה ובהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה. במידת הצורך, יפנה לסדרן הרציף למתן הכוונה לעבודה נכונה/הנחיות מיוחדות נוספות ו/או לשם הפסקת העבודה.

5.2. שיבוץ אניות תפוזרת ברציפי הנמל

- 5.2.1. ככלל, בעת תכנון שינוע מטען תפוזרת, יופנו ע"י מתו"ת כל האניות הנושאות מטענים אלו לנמל הקישון.

5.2.2. במקרים מיוחדים יופנו האניות כלהלן:

- א. **לרציף מערבי**- כל מטעני הגרעינים ומוצריהם באניות רחבות בעלות שוקע גבוה ואניות גדולות, אשר לא ניתן להכניסן לנמל הקישון.
- ב. **חריגים לרציף מערבי**- מטענים אשר לא ניתן לפרוק אד-הוק בנמל הקישון, או מטענים שיש לפרוק בשל נסיבות מיוחדות, ביניהן: סערה, תנאי מזג אוויר וצפיפות ביתר הרציפים.
- ג. **רציף מזרחי**- ישמש לפריקת צובר, על מנת לאפשר כניסת אניות לרציף המערבי, בהתאם לשוקע הקיים ברציף המערבי (אניות להקלה).

5.2.3. בכל מקרה לא יפרקו החומרים הבאים ברציף המערבי:

- א. קלינקר
- ב. אמוניום סולפט- ניטראט
- ג. קמח דגים
- ד. סודה אש
- ה. קולה

ו. חומרים מינרלים, לרבות חומרים מינרלים מסוכנים (*)

(*) במקרים חריגים- יש לקבל אישור המשרד להגנת הסביבה.

- 5.2.4. ככלל, ברציף המרכזי ייעשה שימוש בנסיבות בהן קיים קושי תפעולי לפרוק ברציפים אחרים. כמו כן, לא תשונע תפוזרת סמוך לאניות נוסעים בכל סוגי מטעני תפוזרת בכלל, ומהסוגים האמורים בסעיף 5.2.3 בפרט, במרחק העלול לגרום מטרד לאניות נוסעים.

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה: D – תפעול וים	
עמוד 5 מתוך 7	פרק משנה: איכות הסביבה	פרק: בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון: 14/12/2014	מס' הנוהל: D60-06-05-01	שם הנוהל: ביצוע טעינה ופריקת תפוזות שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

5.3 פריקה/טעינה של אניות תפוזות

5.3.1 כללי

במקרים בהם מבוצעת טעינה או פריקה של מטען תפוזות באניות ברציפי הנמל, במטרה למנוע אירוע אבק וזיהום ים ינקטו הצעדים הבאים:

א. מניע אניה אחראי לתדרך את צוות העובדים בנושא צמצום פליטת אבק ומניעת אירועי אבק.

ב. במידה ותנאי מזג האוויר עלולים לגרום לאירוע אבק כתוצאה מכיוון ועוצמת הרוח, או במידה שעוצמת הרוח מגיעה לסף של 15 קשר לשעה או עולה עליו, בהתאם למדידה המוצגת בצג אמצעי הניטור, תופסק העבודה לאלתר. מנהל העבודה יודיע על הפסקת הפריקה או הטעינה באופן מיידי ולא יאוחר מ-15 דקות מרגע ההחלטה, תוך עדכון רנ"ף תפעול- באחריות סדרן רציף.

ג. במקרים בהם קיים חשש סביר להיווצרות אירוע אבק, מניע אניה יפסיק את העבודה התפעולית לאלתר.

ד. ככל שנגרם אירוע אבק, ידווח מניע אניה לסדרן הרציף, שיעדכן את רנ"ף תפעול בעניין. ההודעה תועבר לידעת ממונה איכות הסביבה והמקרקעין (ע"י סדרן רציף ומוקד הביטחון), שימסור דיווח למוקד להגנת הסביבה, מיידי, ולא יאוחר משעה ממועד קבלת הדיווח ע"י סדרן הרציף על האירוע. בתוך 7 ימי עבודה יוגש באמצעות ממונה איכות הסביבה והמקרקעין לממונה לפי חוק אוויר נקי דו"ח המנתח את סיבת האירוע, הפעולות שנקטו, הפעולות הנדרשות למניעת הישנות המקרה, לויז ליישומן וכיו"ב.

5.3.2 מפעיל עגורן

יקפיד על תפעול החופן באופן שימנע, ככל הניתן, זיהום הסביבה ויצירת ענני אבק בקרבת האניה. יוודא שהחופן תקין, אין זליגת חומר ממנו ובאמצעות השליטה על קצב הזרמת החומר מהחופן למשפך, ימנע ככל האפשר אירוע אבק. פירוט הנחיות עבודה למפעיל עגורן ראה [בנספח ב'](#).

5.3.3 מפעיל דחפור/מחפר

יסייע במניעת היווצרות "קירות" בספנה (בפריקת אניה)/יישור פני השטח בספנה (בטעינת אניה), העלולים לגרום ליצירת ענני אבק מתוך הספנה. פירוט הנחיות עבודה למפעיל דחפור/מחפר ראה [בנספח ב'](#).

5.3.4 אתת

א. ישמור על קשר עין עם מפעיל הדחפור/מחפר בספנה, יוודא המצאות מכשיר קשר בידי מפעיל הדחפור/מחפר וידווח על כל בעיה שנוצרת במהלך העבודה למניע אניה. ישגיח וימנע היווצרות "קירות" בספנה (בפריקת אניה)/היווצרות "הרים" בספנה (בטעינת אניה).

ב. יהיה בקשר עין עם מפעיל העגורן לצורך ביצוע הפעולות האמורות [בנספח ב'](#) (סעיפים 1.1 ו-1.2).

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה : D – תפעול וים	
עמוד 6 מתוך 7	פרק משנה : איכות הסביבה	פרק : בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון : 14/12/2014	מס' הנוהל : D60-06-05-01	שם הנוהל : ביצוע טעינה ופריקת תפזורת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

ג. יהיה בקשר, באמצעות מכשיר קשר, עם מפעיל המשפך.

5.3.5. מפעיל משפך

יוודא שהמשפך תקין, אין זליגת חומר ממנו ובאמצעות השליטה על קצב הזרמת החומר מהמשפך יקפיד על מילוי המשאית באופן שיימנע שפיכת חומר מדפנותיה. מפעיל המשפך יקפיד שלא לבצע מילוי עודף בגובה, על מנת למנוע פיזור העודפים על הרציף בעת כיסוי המטען על ידי נהג המשאית ויביא לידיעת האתת, באופן מיידי, כל הצטברות של חומר ברציף.

5.3.6. נהג משאית

חובות נהג משאית הנושאת מטעני צובר בהקשר למניעת אבק וזיהום הסביבה קבועות בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 ומחייבות את נהג המשאית באופן אישי. ההוראות [בנספח ג'](#) לנוהל באות להוסיף עליהן את ההוראות המיוחדות להפחתת זיהום אויר וזיהום הסביבה בעת שהיית הנהג עם המשאית בתחום הנמל.

5.3.7. מנהל עבודה (מני"ע) אניה

סדרן רציף אחראי על מני"ע אניה ברציפי הנמל.

הנחיות עבודה למני"ע אניה מפורטות [בנספח ד'](#).

5.3.8. ממונה בטיחות

פירוט מטלות לביצוע ע"י ממונה הבטיחות מפורטות [בנספח ד'](#).

5.4. ציוד מגן אישי

מנהל העבודה יודא כי העובדים יהיו מצוידים בפריטי ציוד מגן אישי על פי תקנות הבטיחות ונהלי הבטיחות שבתוקף. ציוד אישי חדש וציוד תקין להחלפת בלאי, יהיה ברשות צוות חירום ויהיה זמין לעובדים בכל עת, עפ"י הצורך. על מנהל העבודה חלה החובה להבטיח את השימוש בציוד מגן אישי ע"י העובדים.

5.5. הדרכה

הוראות נוהל זה יובאו לידיעת כל מנהלי העבודה ומפעילי ציוד השינוע עם פרסומו, וכן במסגרת ההדרכה השוטפת של מרכז ההדרכה. תיעוד ביצוע ההדרכות כאמור לעיל הינו באחריות מדור מש"א פרט והדרכה. החומר יישמר למשך שלוש שנים לפחות מיום ביצוע ההדרכה.

5.6. עדכון הנוהל

נוהל זה ייבחן ויעודכן בכל אחד מהמקרים הבאים :

5.6.1. בהתאם לדרישות כל ממונה על פי כל דין.

5.6.2. במידה שיבוצע שינוי מהותי באופן הפריקה והטעינה בחברה.

5.6.3. על פי צרכי החברה, או בכל מקרה אחר כפי שתמצא החברה לנכון.

5.7. תחולה ותחילה

5.7.1. נוהל זה חל על כל גורם המעורב בפעולת פריקת וטעינת תפזורת שאינה מוגדרת כחומר

מסוכן, כל אחד לפי האחריות המוטלת עליו בהתאם לנוהל.

	חברת נמל חיפה בע"מ	
	חטיבה : D – תפעול וים	
עמוד 7 מתוך 7	פרק משנה : איכות הסביבה	פרק : בטיחות בעבודה, חומ"ס, איכות הסביבה וכיבוי אש
תאריך עדכון : 14/12/2014	מס' הנוהל : D60-06-05-01	שם הנוהל : ביצוע טעינה ופריקת תפזורת שאינה מוגדרת כחומר מסוכן, מניעת אירועי אבק וזיהום ים

5.7.2. בכל מקרה בו עובד המשתייך לצוות ה- "יד התפעולית" לא יעבוד עפ"י האמור בהוראות

נוהל זה, תהיה רשאית החברה לפעול לזימון העובד לבירור משמעותי. למען הסר ספק, כל

עובד המשתייך לצוות ה- "יד התפעולית" מחויב לדווח למנהל העבודה/מ"מ מנהל העבודה,

בזמן אמת על כל עבודה אשר תבוצע שלא עפ"י הוראות ניהול זה. מנהל עבודה/מ"מ מנהל

עבודה מחויבים לפעול באופן מידי עם קבלת הדיווח לתיקון אופן העבודה בהתאם להוראות

נוהל זה ולהעברת דיווח בעניין זה לממונים.

5.7.3. ניהול זה ייכנס לתוקף מייד עם אישורו.

6. טבלת שינויים

מהדורה	תאריך עדכון	גורם אחראי	גורם מאשר	מהות השינוי
00.1	05/05/2008			כתיבת הנוהל
00.2	15/08/2011			בקשת סמנכ"ל תפעול (עפ"י סיכום דיון מנכ"ל מיום 16.01.2011)
00.3	06/02/2012			בקשת סמנכ"ל תפעול (עפ"י סיכום דיון מיום 05.01.2012)
00.4	20/06/2013			בקשת ועדת היגוי ואישור נהלים
00.5	14/12/2014			הנחיית המשרד להגנת הסביבה

7. כותב הנוהל, אחריות ואישור

תאריך חלות : 18/12/2014		כותב הנוהל : יחידת מינהל וארגון	
חתימה :	תאריך : 17/12/2014	תפקיד גורם אחראי/בעל הנוהל" : סמנכ"ל תפעול ומסופים	גורם אחראי/בעל הנוהל" : כהן דוד
 חתימה :	תאריך : 18/12/2014	תפקיד מאשר : מנכ"ל	שם מאשר : מנדי זלצמן